SALA DE LECTURĂ

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 112 | Joi, 14 mai 2009 – Duminică, 14 mai 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

LA PALATUL PIONIERILOR SE FĂUREAU CONȘTIINȚE

În 1989, Poliana Cristescu (dreapta), fostă noră a lui Nicolae și a Elenei Ceaușescu, era mai-marele Organizației Pionierilor din România FOTO: Traian Prosan/ AGERPRES

În București, Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei a fost până în 1989 un loc privilegiat. Profesorii, elevii și restul angajaților actualului Palat al Copiilor aveau un statut special față de membrii altor instituții de învățământ. Ei erau cei plăcuți de Ceaușescu. În funcție de performanțe, mergeau în tabere riguros controlate și organizate până la cel mai mic amănunt, de cele mai multe ori gratis. Atunci când Ceaușescu dorea să vină la Palat, totul se punea în mișcare în secunda unu! Nu exista om care să nu încerce să-i fie pe plac sau să nu-și facă ceea ce se numea „datoria față de Partid".

Activități de tot soiul

Inaugurarea oficială a Palatului a fost la 1 iunie 1986, fiind prezentă întreaga familie Ceaușescu. Domnul Radu Anghel-Vasilescu, fost profesor de muzică și actualul director al Palatului Național al Copiilor, ne redă o mică parte din ceea ce se întâmpla în preajma anului 1989. „Activitățile desfășurate la Palatul Copiilor erau controlate și coordonate cu «mâini de fier». Autoritatea era foarte bine impusă și pe mai multe nivele, inclusiv conducerea palatului era foarte numeroasă, ceea ce nu era un lucru rău. Existau patru directori – directorul general și încă trei directori subordonați care erau în comitetul de norme. Mai erau și șapte metodiști, care se ocupau tot de norme, adică un comitet de vreo 17-18 persoane care nu făceau altceva decât să coordoneze activitatea Palatului, plus șefii de la Consiliul Național al Pionierilor."

Acțiunile erau în primul rând cele de importanță națională, cunoscute de toată lumea: 1 mai, 1 iunie, 23 august, forumurile pionierești și zilele Tovarășilor. Erau zile care trebuiau marcate și pentru care se făceau spectacole festive, unde Palatul Copiilor era reprezentat de profesori și elevi și considerat coloana vertebrală a acțiunilor, chiar dacă erau adunați la un loc mii de copii din multe alte părți.

La unele dintre zilele mai importante, cum ar fi forumurile pionierești și Concursul Național Cântarea României sau la multiplele vizite ale soților Ceaușescu, era obligatoriu ca formațiile artistice să fie prezente. Astfel încât profesorii și elevii se pregăteau pe etape, cu multe săptămâni înainte. Totul se realiza minuțios, implicându-se practic fiecare persoană din conducere.

Origini

Ridicat în incinta fostei mănăstiri din dealul Cotrocenilor, trecând, încă din timpul lui Carol I, în stăpânirea principilor moștenitori Ferdinand I și Maria, parcurgând apoi numeroasele evenimente dintre anii 1949-1976, palatul Cotroceni a devenit Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei. Aici au început să funcționeze numeroase cercuri: muzică, coregrafie, literatură, teatru, cultură și civilizație, activități tehnico-aplicative, ecologie, biochimie, machete, modelism, aeromodele, navomodele, automodele, racheto-modele, electronică, radiotelecomunicații, dans sportiv, fotbal, tenis, gimnastică de mai multe feluri, judo, karate, orientare sportivă ș.a., cele mai multe existând și acum. Au fost și câteva cercuri cu tentă politică, însă, cum era de așteptat, au dispărut imediat după revoluția din '89. La Cotroceni, în Palatul Pionierilor și Șoimilor Patriei și-a desfășurat activitatea „viitorul țării", până la cutremurul din 1977, când, din cauza distrugerilor suferite, au început lucrările de restaurare. Acestea au durat aproximativ 10 ani, fiind coordonate de arhitectul Nicolae Vlădescu, sub conducerea lui Nicolae Ceaușescu. Profesorii și copiii au fost astfel nevoiți să caute un alt loc pentru a-și desfășura activitatea. În momentul în care Nicolae Ceaușescu a început să renoveze palatul, a promis că va da copiilor o altă clădire, care însă a fost inaugurată după zece ani, adică în 1986. La insistențele unui „șef mare" al pionierilor, Ceaușescu a ales locul pentru viitorul Palat al Pionierilor și, într-o zi ploioasă, a venit să pună piatra de temelie. Lângă Parcul Tineretului, mai spre margine de București. Activitatea în noul palat a început la 1 septembrie 1985, urmând ca deschiderea oficială să se facă la 15 septembrie. Au apărut însă lucruri mai importante și Ceaușescu a trebuit să plece în străinătate, amânând deschiderea până în anul 1986.

Un copac numit problemă

Atenția „primului gospodar al țării" putea fi benefică, dar aducea totodată și foarte multe probleme, care mai de care mai neașteptate! „Îmi aduc aminte de o vizită a lui Ceaușescu, când a hotărât să sădească un copac la palat.

(Continuare în pag. a II-a)

SCRIITORII ȘI PARTIDUL

Destinatarul de fațadă

Cu excepția lui Dan Deșliu, care îl interpelează acuzator pe Nicolae Ceaușescu însuși, toți scriitorii care în primele luni ale anului 1989 fac pasul protestului public împotriva regimului comunist preferă să i se adreseze lui Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor.

El este destinatarul unic și explicit al scrisorilor lui Mircea Dinescu, Aurel Dragoș Munteanu și grupului celor care deplâng darea afară a lui Dinescu din redacția revistei România literară. Unic și explicit, dar după toate aparențele nu și exclusiv.

Atunci, în primăvara lui 1989, Dumitru Radu Popescu era atât președinte al Uniunii, cât și șeful consiliului redacțional al României literare. Un cumul impus de blocajul instituțional generalizat din România acelor ani. După moartea fostului director al revistei, George Ivașcu, petrecută în vara 1988, autoritățile fuseseră incapabile să găsească și să numească un nou șef la România literară. Prin desemnarea lui Dumitru Radu Popescu se obținuse însă doar o amânare fără termen a deciziei și totodată un înselător *statu-quo*, nicidecum o întărire a autorității președintelui Uniunii.

Cum evenimentul care declanșase susținuta activitate epistolară de acum douăzeci de ani fusese concedierea lui Mircea Dinescu (în unele din textele de epocă se folosește, aberant, termenul „destituire"), o explicație posibilă ar fi că expeditorii acestor scrisori i se adresau doar lui Dumitru Radu Popescu fiindcă îl socoteau direct responsabil prin funcțiile lui de scoaterea poetului din redacția României literare. Explicație posibilă, dar mai ales alibi. Era pentru toată lumea cert că nu din proprie inițiativă îl dăduse Dumitru Radu Popescu pe Mircea Dinescu afară, ci conformându-se unei dispoziții nu se știe cum și de unde primită, dar în mod sigur imperativă și venită „de sus". Cât de „de sus", însă?! Și pe ce filieră, politică, polițienească sau ambele?

E de observat că „afacerea Dinescu" fusese încă de la începuturile ei sustrasă procedurilor curente. Înainte de a fi concediat de la România literară, unde era redactor, el fusese exclus din partid. Dar nu și de „organizația de bază", cum se prevedea în statutul PCR, și în urma unei ședințe la care să se fi pus în discuție ce i se reproșa și apoi să se fi votat propunerea de excludere, sancțiunea politică supremă. Fusese exclus de Comitetul de partid al sectorului, foarte probabil în urma unei dispoziții venite de la „un nivel superior". Chemat acolo, împreună cu secretarul „organizației de bază" de la România literară, lui Mircea Dinescu i se comunicase doar că a fost exclus.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

14 mai (Duminică)
Soarele a răsărit la 5:48, a apus la 20:36
Luna a răsărit la 15:32, a apus la 3:15
Sărbătoare creștină:
Sf. Mc. Isidor din Hios; Sf. Sf. Mc. Terapont

S-a întâmplat la 14 mai 1989

● Președintele Republicii Zimbabwe, Robert Mugabe, a abordat cu președintele Statului Palestina, Yasser Arafat, aflat în vizită oficială la Harare, situația din teritoriile ocupate de Israel. Tot atunci au fost abordate și modalitățile de intensificare a contactelor și inițiativelor diplomatice menite să ducă la o soluționare justă și durabilă a situației din Orientul Mijlociu și a problemei palestiniene.

● La Atena s-a încheiat cea de-a 17-a rundă a negocierilor americano-elene cu privire la viitorul bazelor americane din Grecia. Potrivit purtătorului de cuvânt al guvernului elen, Sotiris Kostopoulos, negocierile au fost întrerupte din cauza pregătirilor pentru alegerile parlamentare ce urmau să aibă loc în Grecia la 18 iunie.

● Președintele Republicii Populare Democrate Etiopia, Magistru Haile Mariam, l-a primit pe Dumitru Ionas cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare în calitate de amabasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Populară Democrată Etiopia.

Roxana VINTILĂ

JURNALUL ZILEI

Duminica, Televiziunea Română începea emisia la 11:30. În deschiderea programului se difuza „Lumea copiilor" – „emisiune de educare patriotică, revoluționară a pionierilor și șoimilor patriei, suna descrierea activiștilor Secției de Agitație și Propagandă a Comitetului Central, de cultivare în rândurile lor a dragostei și recunoștinței față de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu". „Telefilmoteca de ghiozdan" programase un episod dintr-un serial cehoslovac. La Praga, Bratislava și pretutindeni, cehoslovacii trăiau o zi istorică.

„Suntem viitorul țării"

Din documentele de arhivă conținând schema-cadru a programului de televiziune, care defalcă fiecare emisiune în părți componente, reise că „Lumea copiilor" avea, în principal, următoarele rubrici: Agenda pionierilor (reportaje din activitatea pionierească); Creștem o dată cu țara (cântece și versuri patriotice); Suntem viitorul țării (reportaje din activitatea șoimilor patriei); Patrie română, țară de eroi (evocări ale unor momente din istoria patriei); De la comuniști învățăm cutezanța (rubrică de educație revoluționară); ABC despre lume; Ferestre deschise spre cunoaștere; Prietenii adevărului științific și Enciclopedie de buzunar (rubrici de cultură generală și educație materialist-științifică); Șezătorile copilăriei, rubrică de reflectare a acțiunilor de la casele pionierilor și șoimilor patriei, din locurile cu semnificație patriotică, din tabere și altele, având caracter cultural-educativ și recreativ; Șoimii patriei – să învățăm un cântec; Telefilmoteca de ghiozdan (filme și seriale pentru copii). Cu excepția serialului, difuzat în fiecare săptămână, celelalte rubrici intrau pe post alternativ.

Basme în culori din țara lui Rumburak și-a Arabelei

La 14 mai, la așteptata „Telefilmotecă de ghizdan", era programat al doilea episod din serialul cehoslovac „Cei șase urși și clovnul Cybulka". Dintre producțiile similare, difuzate și în România, de mare succes s-a bucurat serialul „Arabela", realizat de Televiziunea cehoslovacă între 1979 și 1981. Pe parcursul a 13 episoade de câte o jumătate de oră fiecare, prințesa Arabela se necăjea din cauza răutăților ticluite de vrăjitorul Rumburak. Ca în toate basmele, Arabela, ajutată de inelul fermecat și de celelalte personaje pozitive, ieșea învingătoare.

(Continuare în pag. a II-a)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Austria aduce România în fața CSCE pentru încălcări ale drepturilor omului

Austria a aplicat împotriva României noul mecanism de verificare a respectării angajamentelor privitoare la drepturile omului instituite de Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa (CSCE). Conform ziarului francez Le Monde, Ambasadorul Austriei la București, doamna Berta Braun, a remis joi, 11 mai, autorităților române un „aide-mémoire" pentru a protesta împotriva distrugerii satelor în cadrul programului de „sistematizare teritorială", împotriva situației minorităților și a arestării mai multor disidenți semnatari ai unor scrisori care îl criticau pe șeful Partidului Comunist și al statului român, Nicolae Ceaușescu. În răspunsul său, România a propus un schimb de păreri bilaterale în afara cadrului CSCE, argumentând că România nu a acceptat anumite clauze din documentul de la Viena. Austria a refuzat această propunere. Mecanismul adoptat în ianuarie anul acesta prevede că un stat poate aduce în atenția altor state din CSCE situații și cazuri „relevante pentru dimensiunea umană". Ministrul austriac de Externe, domnul Alois Mock, va prezenta cazurile de încălcare a drepturilor omului cu ocazia următoarei renuniuni de parcurs a CSCE consacrată acestor probleme ale cărei lucrări se vor deschide la 30 mai la Paris.

InfoMina

Rachetele din România: o sperietoare pentru Occident?

Presa românească din exil a relatat în primăvara anului 1989 despre faptul că subordonații lui Nicolae Ceaușescu colaborau cu societatea elvețiană „Constance", o filială a concernului industrial vest-german „Messerschmitt-Bölkow-Blohm" (MBB), în scopul fabricării în România a rachetei sol-sol „Condor II". Activitatea s-ar fi desfășurat într-o uzină parțial subterană și protejată „de un impresionant baraj de beton". Știrea-șoc avea la bază două articole apărute în aceeași perioadă, în revista vest-germană Der Spiegel. Pentru a afla ce era adevărat în acuzațiile respective (în opinia noastră, acestea erau lipsite de o verificare elementară a informațiilor), ne-am îndreptat atenția către documentele existente în fosta arhivă a PCR, precum și către o serie de documente NATO, declasificate în ultimii ani. Astfel, am aflat că doar patru state membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia dețineau sisteme de rachete antiaeriene SA-75 „Volhov" (SA-2 „Guideline", în codul NATO) la data de 31 decembrie 1960: Uniunea Sovietică, RDG (cinci poziții de tragere confirmate – la Glau, Jueterbog, Damm, Rauen, Klosterfelde și Proetzel), Bulgaria (trei poziții de tragere descoperite la periferia Sofiei) și Albania (o poziție de tragere situată în imediata apropiere a orașului Durres).

Un an mai târziu, într-un alt document NATO, s-a precizat faptul că armatele maghiară și română au primit sisteme de rachete antiaeriene SA-75 (în cursul anului 1961). Acestea au fost prezentate cu ocazia sărbătoririi „Zilei Eliberării", în cadrul paradelor militare desfășurate la Budapesta (4 aprilie 1961), respectiv la București (23 august 1961). Totodată, experții militari NATO considerau că Armata română avea la dispoziție cel puțin șapte sisteme de rachete antiaeriene SA-75, iar Armata maghiară ar fi avut în jurul Budapestei 10 poziții de tragere pentru același tip de instalații antiaeriene, dintre care două erau deja operaționale. O parte din informațiile respective pot fi confirmate cu ajutorul a trei documente românești inedite. În primul dintre acestea (din septembrie 1960), Gheorghe Gaston Marin preciza: „Pentru îmbunătățirea calitativă a apărării antiaeriene a țării, până în anul 1965, Armata română să fie înzestrată cu patru regimente de rachete pământ-aer (...) Dotarea apărării antiaeriene a țării cu mijloace de artilerie antiaeriană clasice nu asigură o acoperire eficace a teritoriului țării față de mijloacele moderne de luptă.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

14 MAI

Prospecția a fost destul de fructuoasă: la Turnu Măgurele și în jur sunt locuri destul de potrivite pentru filmare (de altfel, Paul Everac a scris scenariul inspirându-se de acolo). Rămăsese în suspensie „locul Lidiei" – foarte important, dar ieri am găsit ceva ce va trebui revăzut, după ce mai scade Dunărea. Desigur, ar trebui să nu ne oprim aici și să mai vedem și alte locuri, poate găsim ceva bun și, în orice caz, pentru comparații.

Alexandru Tatos,
Pagini de jurnal. Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București,
Editura Albatros, 1994, p. 533

Azi, Mihai împlinește un an. Îmbrăcat de primăvară, e foarte drăgălaș. Cristina a ieșit cu el la plimbare.

Înainte de prânz, Rodica și Mircea Bârsan au urcat până la noi, cu un cadou pentru el. Am ciocnit un pahar cu vin și am mâncat ceva. Oameni în tovărășia cărora ne simțim foarte bine.

Victor Felea, Jurnalul unui poet leneș. Ianuarie 1955 – martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București,
Editura Albatros, 2000, p. 726

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Lume multă, autobuze puține. Naveta pe scară

Mihaela Georgescu era în '89 în primul an de facultate la Tehnologia Prelucrării Petrolului și Petrochimie din cadrul I.P.G. Ploiești. Locuia în Valea Călugărească, adică prea aproape ca să stea în cămin, dar totuși foarte departe pentru cei 12 km pe care îi străbătea în fiecare dimineață pe scara autobuzului, fie soare, fie ploaie, fie ger.

Din cauza condițiilor vitrege cu naveta, uneori mai rămânea prin cămin cu colegii, la chefuri sau la discuții... Discuții pe tema ultimului curs sau a ultimelor doleanțe năstrușnice – născute, firește, din lipsurile zilnice – ale unor persoane cu mare influență asupra calității vieții studenților. „Venise primăvara și era puțin mai ușor. Deși nu se încălzise decât cu 2, 3 grade, venirea primăverii îmi dădea curaj. Că iarna... iarna era crunt. Mergeam în stație pe la 6 fără 10, că la 6:00 era primul autobuz. Mașinile veneau de la Urlați și, cum Valea Călugărească era cam la jumătatea distanței dintre Urlați și Ploiești, în Valea erau deja întesate. De cele mai multe ori, nu aveam loc decât pe scară. Mergeam practic agățată de autobuz, cam ca fata moșului – nici călare, nici pe jos, nici înăuntru, nici afară... Nu-mi mai simțeam corpul, că înghețam bocnă. Ajungeam la prima oră de curs, dar nu puteam să scriu. Nu-mi mai simțeam degetele. De multe ori, nici la a doua oră nu erau dezmorțite, iar asta nu era vreo scuză, că pe urmă tot eu trebuia să le copiez. De îmbrăcat, mă-mbrăcam gros, ca un eschimos. Aveam apreschiuri și cu ele mă încălțam iarna, cu pantaloni matlasați sau pantaloni cu ciorapi pe dedesubt... Însă oricum înghețam. Mașinile erau dimineața 2-3 între 6:00 și 7:30, după care era o pauză, până pe la 10:00. S-a întâmplat, de multe ori, să pierd primele autobuze, dar pentru că nu m-am putut urca nu pentru c-aș fi întârziat. Și rămâneam în stație, nu mă întorceam acasă, că tot mai speram că poate mai vine vreunul... Am stat și două ore în stație.

Dacă ajungeam în oraș, eram foarte mulțumită, mă consideram deja la școală, chit că eu mai aveam cam o oră de mers pe jos... Asta deja nu mai era o problemă.

Mihaela Georgescu (dreapta) era, în 1989, studentă în anul I în cadrul IPG Ploiești

(Continuare în pag. a II-a)

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES
Agenția Națională de Presă AGERPRES

LA PALATUL PIONIERILOR SE FĂUREAU CONȘTIINȚE

(Urmare din pag. I)

L-a sădit, dar după o perioadă s-a uscat. Noi am sădit alt copac care iar s-a uscat și tot așa. Nu trebuia să afle că acel copac s-a uscat... și nici nu a aflat niciodată, atât de mare era grija și teama față de el", își mai amintește actualul director.

La mare, la soare...

Pe vremea aceea se făceau foarte multe tabere și expediții, sub titulatura „Cutezătorii", majoritatea fiind gratuite sau la un preț derizoriu. Acum a scăzut foarte mult numărul acestor tabere, părinții nemaiavând suficienți bani pentru a-și trimite copiii în vacanță. „Dacă în tabăra de la Năvodari veneau cam 12.000 de copii în 89, acum dacă mai ajung 1.500-2.000", spune cu regret dl Radu Anghel-Vasilescu.

La zece copii erau trei profesori, iar acum la douăzeci de copii, dacă este un cadru didactic. În tot complexul existau cinci tabere și fiecare tabără avea comandamente cu câte 15 oameni, profesori care coordonau totul. „Înainte de Revoluție se intra în apă, se făcea un cordon de profesori, copiii intrau până la cordon și când se cobora steagul albastru, ieșeau profesorii din apă și luau copiii. Nu exista pericolul să se înece, deci rigoarea și grija exagerată față de copii nu era rea. La Năvodari se făcea mâncare bună, dar la 12 mii de porții nu prea se ținea cont de calitate. Dar niciodată nu a existat pericolul să se îmbolnăvească cineva. Se prea poate să fi existat accidente, căci pe timp de vară orice este posibil, chiar și jumătate de oră dacă stă, se strică."

Echipele de intervenție

„În 1989 aveam 4-5-6-7 manifestări pe care le făceam cu pompă și pregătire intensă. Acum, se fac săptămânal câte două-trei activități, deoarece avem mult material realizat cu copiii și fiecare formație în parte are un repertoriu cu care ar putea să țină spectacole non-stop. Spectacolele nu mai sunt atât de politizate ca înainte, la fel cum nu mai e nici personalul de dinainte de '89. Atunci erau 325 de salariați, acum sunt 150, din care 60 cadre didactice și 75 personal auxiliar".

Când se primea un telefon de la Partid ori de la vreun superior, imediat rotițele se puneau în mișcare. Palatul trebuia să fie la înălțime... „Suna directiunea și ne spunea: «În ziua de 1 iunie vreau să facem spectacol». Pentru 1 iunie, începeau pregătirile încă de la 15 martie și participau toate formațiile. Se făceau spectacole la Sala Polivalentă sau pe Stadionul 23 August, de la palat luându-se ce era mai bun, adică vreo 300-400 de copii. Făceau momente coregrafice, de muzică, tablouri grandioase, asemănătoare celor din China, și dansuri tematice. Aveam subsolul palatului plin de salopete pentru copii, roșii, galbene și albastre".

Domnul Victor Constantinescu, profesor la cercul de orientare sportivă, este cel care organiza tabere și expediții prin țară, înainte de '89, ocupație neabandonată nici în prezent. Dânsul povestește: „Organizația pionierilor făcea 85% dintre activitățile care se fac și astăzi. Una singură era exagerată: adică aducea copiii la nivelul maturilor în acea plecăciune în fața activității de partid a lui Ceaușescu. În rest, totul era ca și acum. Tot ceea ce se făcea în țară pentru copii era bine organizat și planificat. Și totul se făcea în folosul copiilor: le dezvoltau abilitățile de comunicare, îi ajutau să înțeleagă mai mult natura, le insuflau un anumit respect față de ceea ce-i înconjura, lucruri care, de cele mai multe ori, lipsesc în ziua de astăzi."

Ce obligație avea Palatul Copiilor față de Partid și țară? „O nobilă misiune, aceea de a forma oameni, de a făuri conștiințe", cuvinte rostite de Nicolae Ceaușescu și regăsite într-un jurnal de expediție din '89.

Alina Ramona ANGHEL

Până la cutremurul din '77, Palatul Pionierilor a funcționat în clădirea Palatului Cotroceni, apoi a fost mutat în Parcul Tineretului unde se află și astăzi FOTO: Arhiva Palatului Copiilor București

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. I)

Au dat din nou peste mine împrejurări neprielnice lucrului. De la ultima însemnare n-am mai avansat decât cu 10 pagini. De altfel, sunt cu cartea într-un impas, s-a împotmolit și n-am răgazul și continuitatea necesare s-o scot iar la drum. Au fost zile tracasante și altele urmează, mâine vizita Miei și sosirea lui Bunu și a Bunei pentru cumpărarea casei, articolul pentru ziar, marți ședință de b.e. la cultură, vineri – chiar în clipa asta mi-a telefonat Odangiu – trecerea spre Râu Mare a lui Anghel cu un „grup de scriitori", iar A. ține morțiș să merg cu ei. Va trebui să mă apăr, dar cum să scap? Și astea sunt doar cele dinainte știute. Mă așteaptă și un drum la Timișoara, botezul, stresul cel nou provocat de repartizarea lui Li a și început. Tânjesc iar după liniște și mă gândesc cu nostalgie la perioada de după operație, lunile iunie-octombrie, ce răstimp de fericită pace, ce lecturi, ce articole! Iar acum? Am apucat iar între valțurile morii de măcinat timpul. Speranța de a termina cartea la sfârșitul lui iunie s-a spulberat.

Radu Ciobanu, Țărmul târziu, Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, 2004, p. 178

Cei șase și cei șapte. „Cei șase" au o situație de neinvidiat, după ecourile care ajung la posturile de radio străine, deși au fost mari demnitari ai acestui regim și deși n-au făcut altceva decât să uzeze de un drept constituțional, ba chiar și statutar, dar fiindcă sunt membri în același partid cu Ceaușescu. Și asupra lui Dan Deșliu se fac presiuni, fiind amenințat cu un fel de proces pentru „speculă"! La Mircea Dinescu s-a închis cordonul sanitar complet, după câte aud. „Cei șapte" care s-au solidarizat cu Dinescu sunt și ei „sub observație", nu au dreptul să publice, nici nu e voie să le apară numele în presă. Se face excepție pentru Bogza, a cărui rubrică din România literară continuă să apară - probabil pentru că are vechi state „de serviciu" în slujba acestui regim. Nu înțeleg însă de ce nu se solidarizează el cu colegii de epistolă și nu refuză să mai publice. În fond, am putut s-o fac eu care n-am suprafața sa publică și, se pare, o vor mai face-o câțiva scriitori tineri. Deci, tot cine are ceva de pierdut e dispus să facă măcar puține valuri. Cine n-are nimic de pierdut nu face. Probabil, tocmai pentru că n-are nimic de pierdut. Nu mă gândesc doar la Bogza, ci și la Jebeleanu, de pildă, căruia iarăși n-ar avea curaj nimeni să-i facă ceva.

Pe de altă parte, departamentul de dezinformare (sau cel de „disidenți") și-a pus mașinăria în funcțiune. Se aude, ba că Hăulică e într-o călătorie în străinătate, ba că Pleșu se odihnește foarte bine la Tescani, ba că Blandianei o să-i apară o carte în BPT etc. Mă întreb ce rost au aceste zvonuri – reflectă ele evenimente pe cale să se producă sau au doar menirea de a liniști spiritele? Iar dacă e vorba de prima situație, e vorba doar de teama „organelor" sau de o abilă tentativă de a dezbina aceleași spirite? Vor să lase supapa de eliminare a tensiunii sau, pur și simplu, nu mai reușesc să țină situația sub control?

Pentru că veni vorba de „situație" – la Chișinău, de 1 Mai, peste 30.000 de oameni au demonstrat neoficial purtând tricolorul cu cap de zimbru în mâini. Capul de zimbru trimite spre iconografia pre-comunistă, e adevărat, dar nu atât de sinistră cum este asta comunistă, cu sonde, seceri și ciocane, tractoare etc.

Liviu Antonesei, Jurnal din anii ciumei: 1987-1989. Încercări de sociologie spontană, Iași, Polirom, 1995, p. 68-69

ARTICOLUL ZILEI

Secvența timișeană '89

În strada Măcieșilor din Timișoara, sediul clubului CFR a fost luat cu asalt într-o dimineață de reprezentanții cinecluburilor din toată țara, veniți să-și dispute trofeele celei de-a șaptea ediții a concursului filmului de amatori „Secvența timișană". E de notat că gazdele – membrii cineclubului local CFR (unul dintre cele mai vechi din țară și unul dintre cele mai prestigioase prin realizările sale!) – nu s-au mulțumit să lanseze invitații la concurs, ci au pus condiții preliminare menite să ridice nivelul de calitate al manifestării. Astfel, filmele propuse în program au trebuit să treacă prin filtrul unei exigente comisii de preselecție. Dintre cele 66 de filme expediate pe adresa „Secvenței timișene", 10 n-au corespuns exigențelor, iar celelalte 56, cu un total de 450 de minute de vizionare, au fost proiectate în fața entuziastului public și al unui juriu prezidat de regizorul Nicu Stan, vicepreședinte al Asociației Cineaștilor din RSR.

„Crișia", cineclub din Oradea, a adus în concurs un film-confesiune despre vârsta a treia, „film de autor", „jucat" și conceput de dr Boris Rafailă, cu colaborarea cineamatorilor Dinicu Braghină și Iosif Szabo. Doctorul Rafailă este cea mai tânără achiziție a cineclubului orădean, deși – din punct de vedere strict administrativ – beneficiar al unei pensii de bătrânețe. Ajuns la vâsta retragerii, distinsul medic nu s-a resemnat, ca atâția alți pensionari, cu partida cotidiană de table de la umbra zarzărilor înfloriți, ci abia acum a găsit timpul pentru a se încredința hobiurilor sale. Într-o bună zi, membrii cineclubului „Crișia" s-au pomenit că le bate la ușă și i-au deschis-o cu bucurie. Curând, pe platourile orădene a început „turnarea" acelui original film intitulat „Pasiunile n-au vârstă", propunând sfaturile doctorului Rafailă despre modul în care trebuie trăită „cea de-a treia vârstă". Un film pasionant ca temă, fermecător ca expunere. Pe scurt, o frumoasă performanță cinematografică.

Cu părul nins de ani, dar cu pasiuni „fără vârstă", medicul din Oradea n-are de gând să-și îngăduie o clipă de răgaz. După ce a descoperit elocvența cinematografului și după ce valoarea debutului său a fost confirmată de premiul celui mai bun portret cinematografic decernat de către juriul „Secvenței timișane", Boris Rafailă se și gândește la un viitor film. Următorul său „opus" vrea să și-l dedice așa-zisei „morți subite", termen pe care îl contestă cu vehemență. „Nu există moarte subită, căzută – adică – din cer!" – afirmă medicul, cu autoritatea îndelungatei sale experiențe. După părerea sa, un asemenea sfârșit potrivnic naturii apare numai fiindcă unii dintre noi, din lipsa educației sanitare, ignoră semnalele propriului organism, iar alții, nu știu cum să sară în ajutorul semenului în nevoie cu măsuri de prim-ajutor care ar înlătura primejdia. Ar fi nevoie, deci, de un film care să propage conștiințe în această direcție. Tema ni se pare pe cât de interesantă, pe atât de utilă și cum ea încă n-a fost abordată de profesioniștii cinematografiei noastre, ne-am putea mulțumi, pentru început, și cu un eseu de cineamator. Rămânem în așteptare...

Dan Curean are 20 de ani! Și un film cu titlu monosilabic (Oul!) care cucerește lauri prin festivalurile țării. Era în clasa a XII-a când tatăl unui coleg, Valentin Oancea, l-a invitat la cineclubul „Artis" din Cluj, unde era instructor. Deși Dan Curean nu era conștient de vocația sa latentă de cineast amator, Valentin Oancea avea experiență și privire ageră. Pe noul venit, prea multă vreme nu l-a răbdat inima să fie doar spectator. Într-o zi, echipa de la „Artis" își discuta (a se citi: disputa) proiectele. Erau aruncate în balanță idei de filme lungi și complicate, cu recuzită bogată și... cai fotogenici. „Prâslea" s-a băgat și el în vorbă, spunând că ar face un film despre OU! „Câte minute?" – l-a întrebat instructorul. „Cinci" – a răspuns Curean. Pentru ca, la sfârșit, să nu fie decât patru!

Sculptor prin vocație, Dan Curean concepea camera de filmat ca pe un mijloc pentru a analiza și pune în valoare forma. A ales oul, ca perfecțiune a formei: ovoidul perfect în strălucirea sa opacă. A trecut, apoi, la secțiuni ale ovulului, care pornind din ou deveneau altceva – forme greu de explicat în cuvinte, imagini care trebuie văzute și chiar merită să fie văzute.

Numai că nu găsea finalul acestui eseu pe care-l simțea exploziv, ilustrativ. Ca sculptor s-ar fi putut mulțumi cu ceea ce realizase, ca cineast, simțea însă lipsa ideii finalizatoare. Ea a sosit în modul cel mai bizar, pe când se afla la un concert de jazz. Evoluția formației i-a plăcut tânărului aflat în căutarea unui divertisment după emoțiile bacalaureatului, i-a plăcut, cel puțin, la început. Dintr-odată, a sesizat că armonia formației muzicale fusese ratată, că stridențele acoperiseră totul. „Țin bine minte momentul revelației – povestește Curean. Parcă aș fi intrat, atunci, prima oară în sală. Nu mă mai aflam în fața unui discurs muzical, ci a unor instrumentiști care încercau să iasă în evidență acoperindu-se unul pe celălalt, punându-și în valoare virtuozitatea individuală în dauna ansamblului. Mi-am dat seama că ceva analog s-ar fi putut petrece și în efortul meu, din ce în ce mai abstract, de investigare a formei. Simțeam nevoia unei bruște răsuciri de la idee la real, de la abstracție la obiect. Am sacrificat, deci, forma pe altarul vieții reale...". Realizatorul a luat o tigaie, a pus-o pe foc și a înregistrat pe banda magnetică sfârâitul uleiului încins. S-a pus apoi sculptorul să spargă oul deasupra acesteia. „Oul lui Columb" a fost transformat în Oul lui Dan Curean. Și în timp ce tânărul a plecat în armată, filmul său a colindat festivalurile, strângând un frumos mănunchi de premii.

Tudor CARANFIL
Cinema, nr. 5/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Lume multă, autobuze puține. Naveta, pe scară

(Urmare din pag. I)

Că și-n oraș abia te urcai în mașinile care ajungeau până la Gara Sud sau până la IPG. Erau și alea foarte aglomerate, probabil că erau puține și-n oraș, dar deja de-acolo mi se părea floare la ureche.

Din cauza navetei, eram destul de izolată de restul colegilor. Doar câteodată, când era vreun chef sau se organiza ceva fain la clubul studenților, mai rămâneam în cămin. Asta se-ntâmpla însă destul de rar. În club se țineau concerte, era trupa de teatru a institutului, mai erau și trupe din IPG care cântau, studenți care cântau la diverse instrumente, aveam și expoziție de grafică... Erau mulți studenți foarte talentați. Și clubul era bine dotat, utilat cu tot ce-i trebuia, scule, instalație de sonorizare, de lumini, avea scenă... Discotecă se ținea două zile pe săptămână: joia și duminica, parcă. „Și îi convingeai pe-ai tăi să te lase să mai rămâi când se întâmplau chestii de-astea?" „Da. Din când în când, cu mari chinuri!"

„De cei din Ploiești eram chiar izolată, nu ne-ntâlneam decât la cursuri. Mai vorbeam când ne adunam la bar, la cantină, între cursuri, când aveam seminarii sau în club. Când faci naveta nu simți foarte bine viața de student. Și cu învățatul e mai greu... cei din cămin se consultau unul cu altul. Eu n-aveam pe cine să-ntreb, telefoane mobile nu erau, în cămin erau doar telefoane cu fise, deci n-aveam cum să sun eu.

Haine erau, găseai, problema era că erau toate gri, negre, albe, cenușii... urâte foc. Eram deja îmbâcsiți de negru și de cenușiu. Nu puteai să definești o personalitate după haine sau parfum... doar dacă «personalitatea» avea ceva rude pe-afară. Eu eram norocoasă. Aveam de câțiva ani un costum de blugi, chestie care mi se părea absolut extraordinară. Aveam geacă, pantaloni și cămașă... Ce să zic, eram destul de invidiată. Îl aveam de prin clasa a IX-a sau a X-a, de când fusese tata la muncă în Egipt, și l-am purtat... și l-am purtat... ani de zile, că era blug de-ăla cum se purta pe-atunci, prespălat – adică tocit din fabrică. Ce dacă blugii erau bărbătești?

Ei, și pentru că tata mai fusese plecat pe-afară cu întreprinderea, că era maistru în montaj utilaj chimic și mergea pe unde se construiau rezervoare sferice pentru depozitare gaze sau rafinării, eram printre puținii din zonă care știau ce-nseamnă rodiile, care aveau ceva mai des banane sau cafea, un spray mai bun, un săpun mai de soi sau un creion dermatograf colorat... Nu era nimic de lux, deși, comparativ cu penuria de-aici, se putea considera și asta. Spray-uri... pe-aici era Farmec – care era bun, dar mai era ăla care mirosea îngrozitor, ziceai că miroase a transpirație... Mozaic. Tata aducea 21, Rexona... După aceea au apărut de pe la bulgari sau de pe la unguri, 8x4 – de se vindeau prin căminele de studenți. Ne mai aprovizionam și de pe-acolo cu deodorante, țigări, cu cafea... Astea se mai foloseau și-n facultate, dar nu neapărat pentru examene, ci ca să obții ceva mai ușor. Medicilor le dădeai pentru scutiri, bibliotecarelor – să-ți rețină niște cărți, secretarelor – să te bage în seamă. Se dădeau chiar și săpun, și ciorapi... aproape orice. De exemplu, doctorița de la cabinet era celebră pentru că cerea – inclusiv băieților – salam și... sutiene pentru sâni depărtați. Îți dai seama cât se discuta pe tema asta! Dacă nu se mai găsea prin magazine mai nimic... Chiar și vata funcționa! Aoleu, ce mai era și cu vata! Nici hârtie igienică nu se mai găsea, dar vata era o problemă îngrozitoare! Dacă aveai pile la farmacie, erai tare de tot. Nici nu știu cum mă descurcam, parcă vorbesc de un film, parcă nici n-a fost real...

Cu mâncarea era bine la cantină. Adică aveai carne, brânză, unt și ouă, fără coadă, fără șpăgi și fără pile. În regim a la cart sau cu cartelă. Acasă nu erau probleme, că se descurcau ai mei... Nu știu cum, dar toată lumea se descurca... și atunci de ce trebuia să fie așa de greu?! Nu putea să fie simplu și să se găsească toate alea în magazine? Dacă oricum «se descurca» toată lumea. Deși erau și oameni care nu prea... Aveam vecini care mâncau mereu același fel de mâncare, destul de prost. Depinde pe unde lucrai, pe cine cunoșteai, ce aveai de oferit la schimb... Valea Călugărească nici nu era un sat tipic. Adică, puteai crește în curte un porc sau niște găini, dar nu aveai ce să le dai de mâncare, că pe-acolo nu se cultivau cereale. Grădinile erau foarte mici, că locurile de casă erau cam ca la oraș împărțite – pe 500-600 mp. Ce să mai vorbim de vaci, că nici n-aveai unde să te duci să le pești. Știu că oamenii se duceau după porumb prin zona Brăilei, prin Călărași... Lumea n-avea proprietăți, n-aveai de la cine să cumperi, poate doar de la stat, dar statul nu era pentru noi. Și mergeam în jos spre câmpie, că pe-aici se puneau vii..."

(a consemnat Paula Anastasia TUDOR)

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. I)

Telefilmoteca, din ghiozdanele „frățești"

Și farmecul poveștilor în imagini mișcătoare realizate în „țările frățești" trebuie să fi contat în alegerea lor pentru difuzarea în România, dar și motive ceva mai pragmatice, legate de costuri. Pentru ca filmele și serialele să ajungă în casele telespectatorilor, statul român trebuia să cumpere drepturile de difuzare. În anii '80, resursele de toate felurile, mai cu seamă cele valutare, erau minuțios drămuite, pentru orice dolar cheltuit fiind necesare hârtii justificative și aprobări „de la cel mai înalt nivel". Din documentele prezentate spre aprobare Elenei Ceaușescu reiese că în 1989, la rubrica „Telefilmoteca de ghiozdan", au fost preferate seriale din „țările frățești". Nu s-au mai cumpărat producții occidentale de ultimă oră, astfel că Televiziunea a difuzat, în reluare, achiziții mai vechi.

„De la comuniști învățăm cutezanța"

Emisiunea „Lumea copiilor" dedica șoimilor patriei mai multe rubrici „cu caracter cultural-educativ și recreativ". Programul tv, așadar, trebuia nu doar să distreze, ci și să educe „tinerele vlăstare".

De educația curentă a preșcolarilor se ocupau, ca în toate vremurile, familii și instituțiile de învățământ preșcolar, îndeobște numite „grădinițe". Educație patriotic-revoluționară cădea în sarcina Organizației Șoimii Patriei, „ramificată" teritorial în fiecare grădiniță din țară. Puteau fi primiți copiii din grupele mijlocie și mare, școlarii din clasa I și copiii între 4 și 6 ani care nu erau cuprinși în învățământul preșcolar.

Portret de șoim al patriei

Conform Statutului Organizației Șoimii Patriei, prichindeii deveniți șoimi trebuiau să se conducă după următoarele reguli de comportare: „Sunt fii credincioși ai poporului, patriei și partidului; iubesc munca și învățătura; își iubesc și își respectă părinții, educatoarele, învățătorii, pe cei mai în vârstă decât ei; sunt cinstiți, drepți și curajoși; sunt cuminți și ordonați; sunt buni prieteni și se ajută între ei; participă la activitatea grupei de șoimi ai patriei din care fac parte; iubesc și ocrotesc natura, îngrijesc plantele și animalele; iubesc cântecul, jocul și sportul".

Sfârșitului unei povești de dragoste și ură

Duminică, 14 mai, Televiziunea Română difuza o producție a instituției-soră de la Praga, timp în care cehoslovacii trăiau o zi mare. În decembrie 1988, de la tribuna ONU, Mihail Gorbaciov anunța intenția URSS de a reduce unilateral numărul forțelor militare sovietice staționate în afara granițelor Uniunii. În 45 de ani, între 1944 și 1989, relația cehoslovacilor cu rușii parcursese drumul de la dragoste la ură, stabilizându-se apoi într-o acalmie de unde toate sunt posibile.

Uniunea Sovietică se retrăgea din Cehoslovacia

Trupele Armatei Roșii, care-i scăpaseră de ocupația nazistă din timpul celui de-al doilea război mondial, au fost primite cu brațele deschise de cehi în toamna lui 1944. După două decenii, armata sovietică revenea la Praga, de data asta ca dușman. Pentru cehi, invazia a fost un șoc. Iar dezamăgirea – cu atât mai mare cu cât lovitura venea de la cel perceput până atunci ca prieten. În 1968, cehii au simțit pe propria piele că timpul răstoarnă și amestecă lucrurile în așa fel încât anulează posibilitatea oricărei predicții pe termen lung. În meciul complex al următorilor douăzeci de ani, cehii au jucat nespectaculos, dar eficient. Alternând, tactic, retragerile cu atacul, au câștigat teren an de an. Conform agenției sovietice de presă TASS, la 14 mai 1989 începea retragerea trupelor sovietice staționate în Cehoslovacia.

Cristina DIAC

Rachetele din România: o sperietoare pentru Occident?

(Urmare din pag. I)

Pentru a asigura acoperirea unor obiective politico-economice importante, este necesar să se importe 3 divizioane tehnice și 15 divizioane de foc, pentru a realiza până la sfârșitul anului 1965 un număr de 4 regimente de rachete pământ-aer".

Într-un alt document, datat la 28 februarie 1961, generalul Leontin Sălăjan a propus Comitetului Central al PMR să se intervină la Ministerul Apărării al URSS „pentru a trimite în Republica Populară Română un specialist cu experiență, de preferință cu gradul de general, în condițiile prevăzute în acordul încheiat între URSS și RPR în legătură cu specialiștii militari (...) în scopul acordării de ajutor calificat comandantului apărării antiaeriene a teritoriului și comandantului artileriei antiaeriene". Acesta se alătura celor doi consilieri sovietici care se aflau deja în România și urmau să-și desfășoare activitatea în cadrul primului regiment românesc de rachete până la sfârșitul anului 1961 – cu scopul de „a ajuta în organizarea, pregătirea și întrebuințarea tactico-operativă a rachetelor antiaeriene și nevoile ce decurg de exploatare și întreținere la înființarea unităților in următorii ani (1961-1965 – *n.n.*)".

În același raport, ministrul român al Forțelor Armate a propus trimiterea în URSS a generalului-major Cupșa Laurențiu și a colonelului Medvedovici Laurian, cu scopul de a urma un curs de pregătire cu durata de 3 luni „pentru însușirea și întrebuințarea complexului de rachete antiaeriene SA-75".

Trei luni mai târziu, în raportul din 26 mai 1961, adresat Comitetului Central al PMR, generalul de armată Leontin Sălăjan a precizat: „Potrivit planului de înzestrare al Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, începând din anul 1961, acestea vor fi înzestrate cu rachete. Pentru însușirea problemelor legate de întrebuințarea tactic-operativă a acestora, pregătirea de luptă și tragerile unităților de rachete, Ministerul Forțelor Armate consideră necesar a se interveni pe lângă Comandamentul Forțelor Armate Unite pentru trimiterea în Republica Populară Română a trei specialiști militari, pe timp de un an, care să ajute cadrele noastre în însușirea tuturor problemelor rachetelor".

După 15 ani de la evenimentele respective, timp în care militarii români s-au pregătit intens pentru utilizarea eficientă a tehnicii de luptă sovietice importate, Emil Bobu și generalul Ion Coman au menționat faptul că Armata română avea în dotare 9 instalații de rachete antiaeriene de tipul DVINA. Totodată, în planul de înzestrare, aprobat pentru cincinalul 1976-1980, era deja prevăzut importul a 160 de rachete V-750 VMV în perioada 1976-1977, în scopul asigurării unui minim de 2,5 unități de foc pentru fiecare instalație.

Deoarece sovieticii au înștiințat toate țările care dețineau sisteme DVINA că „în anul 1978 va înceta producția de rachete V-750 VMV", Emil Bobu și Ion Coman i-au propus lui Nicolae Ceaușescu să cumpere din URSS încă 140 de rachete V-750 VMV, în valoare totală de 9,13 milioane ruble – „din care 7,63 milioane ruble pentru rachete și 1,5 milioane ruble pentru combustibili și piese de schimb".

Cei doi membri ai nomenclaturii au susținut în fața liderului PCR faptul că rachetele respective aveau un termen de garanție de 15 ani și că „starea tehnică a instalațiilor din existentul armatei noastre permite menținerea lor în exploatare până în anul 1985 (...). Având în vedere cele de mai sus, propun a se aproba importarea suplimentară a 140 de rachete V-750 VMV în anul 1977 și a pieselor de schimb și combustibililor în anul 1978".

Rezoluția lui Nicolae Ceaușescu pe nota întocmită de Emil Bobu a fost simplă și concisă: „Da". Apoi, liderul PCR a semnat scurt, folosind doar inițialele sale.

Zece zile mai târziu, Nicolae Ceaușescu a vizitat o expoziție de tehnică militară, prilej cu care a ordonat următoarele:

„1. Ministerul Industriei Metalurgice va lua măsuri pentru asimilarea în fabricația internă, începând cu anul 1977, a sortimentelor de tablă și profile din duraluminiu necesare producției de rachete.

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini împreună cu Ministerul Apărării Naționale vor lua măsuri pentru cercetarea-proiectarea și asimilarea, în paralel, a rachetelor aer-aer și sol-aer, dirijate în infraroșu.

2. Se va elabora un program pentru însușirea în fabricație, în paralel cu rachetele tactice, și a rachetelor cu bătaie de până la 500 km; pentru asigurarea încercărilor prin trageri a rachetelor tactice se va propune un poligon cu folosință periodică, care să permită atât utilizarea normală a terenului, cât și măsurile de securitate necesare în perioadele de utilizare".

În aceeași perioadă, în uzinele de armament din România se lucra pentru onorarea unui contract de export în Republica Arabă Egipt. Documentul fusese deja semnat în luna martie 1976 și prevedea livrarea, în perioada 1976-1980, de „componente pentru pistolul mitralieră calibru 7,62 mm tip AKM, în valoare de 4.031.510 de dolari SUA liber convertibili. Cursul de revenire ce se va realiza la exportul mărfurilor din contract este de 14,17 lei/$". Concomitent, România exporta în Egipt, pe baza altor contracte, semnate împreună cu autoritățile de la Cairo, componente ale puștilor mitralieră cal. 7,62 mm tip RPK și ale puștilor semiautomate cu lunetă, calibru 7,62 mm.

La sfârșitul lunii mai 1977, Nicolae Ceaușescu a vizitat o altă expoziție de tehnică militară, în cursul căreia a ordonat ca „Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini împreună cu Ministerul Apărării Naționale să ia măsuri pentru scurtarea ciclurilor de cercetare, proiectare și asimilare a tipurilor de rachete prevăzute în programul unitar și a celor indicate de conducere cu ocazia vizionării expoziției din octombrie 1976".

Doi ani mai târziu, generalul-colonel Vasile Ionel i-a raportat lui Nicolae Ceaușescu faptul că „este incertă realizarea în totalitate, în acest an (1979 – *n.n.*), a celor 15 avioane de luptă IAR-93, 600 transportoare blindate, 2.300 rachete antitanc dirijate prin fir (tip 9 M 14-M «Maliutka» – *n.n.*), 1.000 autocamioane cu 3 punți motrice etc". Totodată, adjunctul ministrului Apărării Naționale și președinte al Consiliului Tehnic de Coordonare a Producției de Tehnică Militară a menționat în raportul său din 16 iulie 1979 faptul că, în primul semestru al anului 1979, au fost fabricate 16.768 de proiectile reactive nedirijate cal. 57 mm, tip S5M și S5K, depășindu-se planul cu 3.964 proiectile. În aceeași perioadă, din comanda de 1.000 de rachete antitanc dirijate au fost realizate doar 183 de bucăți, iar în planul pe anul 1979 se prevedea fabricarea a 2.300 de rachete antitanc.

De asemenea, generalul Vasile Ionel a amintit că nu au fost finalizate experimentările la modelul de rachetă aer-aer dirijată în fascicul de radiolocație și nici la cel de rachetă aer-aer, autodirijată în infraroșu.

În semestrul I al anului 1979, România a exportat produse militare în valoare de 246,6 milioane lei valută (143,3% față de prevederile planului semestrial), obținând 44,4 milioane lei valută pe relația cu statele socialiste (60,3% din plan) și 202,2 milioane lei valută pe devize liber convertibile (205,1% din plan). Principalele produse exportate au fost următoarele: 24 transportoare amfibii blindate BTR-70, cinci aruncătoare la proiectile reactive cal. 122 mm (de tip „Grad"), 100 de mitraliere antiaeriene cal. 14,5 mm (cu două țevi), 330 puști mitralieră cal. 7,62 mm (model 1964), 1.000 puști semiautomate cu lunetă cal. 7,62 mm, 100 pistoale mitralieră cal. 7,62 mm (model 1963), 1.690 aruncătoare de grenade antitanc tip AG-7, 150 aruncătoare de grenade antitanc tip SPG-9, 40 aruncătoare de flăcări LPO-50 și 16.489 lovituri calibru 122 mm, reactiv-explozive pentru aruncătorul de proiectile reactive APR-122.

În conformitate cu planul aprobat de Nicolae Ceaușescu, uzinele de armament, muniții și tehnică de luptă din România trebuiau să exporte produse speciale în valoare de 428 milioane lei valută până la sfârșitul anului 1979, din care 200 milioane lei valută în devize liber convertibile. În același plan, nu se mai amintea despre indicațiile liderului PCR din octombrie 1976 și mai 1977, referitoare la fabricarea în România de rachete tactice și operativ-tactice. Motivul acestei dispariții din planurile de lucru ale uzinelor românești pare a fi legat de cunoașterea insuficientă de către inginerii și muncitorii români a modului de realizare în producție de serie a focoaselor pentru rachetele balistice cu o rază de acțiune de maxim 500 de kilometri.

Greutățile întâmpinate de aceștia au fost suplinite prin menținerea în stare de funcționare a rachetelor tactice și operativ-tactice importate din URSS începând din anul 1961. La cele din urmă se puteau monta inclusiv focoase chimice sau nucleare, însă acestea s-au aflat tot timpul în posesia sovieticilor, în afara granițelor României.

Dr Petre OPRIȘ

În 1961, ministrul Apărării Leontin Sălăjan (stânga) a cerut intervenția pe lângă Comandamentul Forțelor Armate Unite, pentru trimiterea în România a trei specialiști militari pentru „deslușirea" problemelor rachetelor FOTO: Nicolae Bodnarenco/ AGERPRES

RADIOGRAFII CULINARE

Conserve de crap vânate de la „Vânătorul"

Când plecai de acasă pentru a face cumpărături, nu puteai da niciodată o oră fixă de întoarcere. Era o adevărată aventură. Nu știai unde ajungi, ce te așteaptă și nici când te întorci. Așa s-a făcut că am plecat „la vânătoare", luând la puricat aproape toate magazinele care-mi inspirau încredere și pe care le suspectam c-ar primi marfă, adică ceva carne sau mezeluri. Din magazin în magazin, exact ca în poveștile cu cei ce se depărtau, fără să vrea,. prin pădure, după cules ciuperci, am ajuns și eu tocmai în Centru. Aici, aveam de verificat magazinele din Piața Amzei și pe cele din Romană. Am început cu Piața Amzei, unde dădeau roată, precum vulturii, mulțime de sacoșari, aidoma mie. Amușinam cu toții și ne îndepărtam încordați și cu urechile ciulite, astfel încât să ne întoarcem rapid, în primul magazin, la cel mai mic zvon sau chiar sunet care ne-ar fi dat de știre că „s-a băgat ceva". Până la urmă, după vreo trei ocoale ale pieței, m-am îndreptat către cele două mari magazine, „Vânătorul" și „Mistrețul" de la „Leonida", pardon, din vecinătatea Pieței Romane. Aici, am dat o raită prin „Mistrețul" și am ieșit cu sacoșa goală, dar și cu un sictir de zile mari. Deznădejdea punea stăpânire pe mine și durerea picioarelor începuse să mă îndemne la renunțare. Dar ce era să fac? Era vineri după-amiază și nu aveam de nici unele.

Am intrat la „Vânătorul". Aici, am reușit să cumpăr șase cutii de crap în sos tomat din acelea de 430 de grame. Cutiile astea conțineau bucăți mari de crap și un sos tomat minunat. Ce era să fac? Sloganul exista, chiar dacă nu-l puteam suferi noi, pește exista, imaginație exista, deci și noi puteam exista! Filosofie mare!

Cu prada în sacoșă și mâhnire în suflet, am luat metroul și m-am îndreptat către casă. Pe drum, îmi treceau prin minte tot felul de rețete de preparat pește, dar nici una nu mi se părea grozavă, dat fiind că aveau la bază alți pești, ca să nu mai spun că ăia erau cruzi, nu gata gătiți.

Am ajuns acasă și am desfăcut o conservă. Oau! Ce privelițe minunată și ce miros divin mi-a stârnit potop în gură! Mda! Dar cam puțin pentru patru guri hulpave! Și, uite așa, mi-a venit ideea și le-am înmulțit! Nu, nu eram un... ci doar o gospodină-mamă disperată!

M-am năpustit asupra conservelor. Patru eram, patru am desfăcut. Am scurs sosul. Am tăiat opt cepe, câte două de fiecare conservă și câte un cartof. E drept că nu aveam mai mulți, dar mă gândeam că-mi vine mie o idee. Am mai curățat și dat pe răzătoare doi morcovi. Am pus ulei într-o cratiță, am tăiat ceapa fideluță, cartofii bucăți mai mari și le-am pus la înnăbușit, împreună cu morcovul ras și un praf de sare. Când toate s-au pătruns bine, am pus peste ele sosul de la pește, încă o lingură de pastă de bulion diluată cu o cană de apă fierbinte, două foi de dafin, feliuțele a cinci căței de usturoi, o linguriță de oțet și le-am dat în fiert cam 10 minute, după care am pus bucățile de pește, am pus o jumătate de linguriță de zahăr, am dres cu sare și piper, apoi le-am dat la cuptor pentru 10 minute. A ieșit un fel de plachie minunată. Dar, cum odată pornită, nu m-am putut opri cu una, cu două, am pus de un orez, în care am ras un morcov și am tocat o ceapă mică. L-am dat la cuptor! Cum pentru ce? Mergea cu peștele, dar și ca bază pentru un alt sos, ori... mai știu eu ce se iveă! Să fie acolo! Îmi venise ideea aia pentru sporit! Ce, nu încăpeau în farfurie trei linguri de orez peste care puneam sos și o bucată de pește? Sau în situația în care aveam noroc și prindeam rația de cinci ouă de persoană, un adevărat „câștig la loto", și puneam câte un ochi pe trei linguri de orez, cu niște salată de varză murată, era ceva rău?

Veronica BECTAȘ

SĂ RÂDEM CU EI!

Într-o librărie discută doi scriitori.

– Operele mele vor trăi mai mult ca mine, zice unul.

Un cumpărător îl aude și intervine:

– Da' ce, așa de repede aveți de gând să muriți?

●●●

Redactorul unei reviste i se adresează unui scriitor începător:

– Chiar dumneavoastră ați scris fabulele acestea?

– Binențeles că eu.

Redactorul sare în picioare și-i întinde mâna.

– Sunt extraordinar de încântat să fac cunoștință cu La Fontaine!

●●●

Un autor își exprimă recunoștința față de o revistă cu următoarele cuvinte:

– Am început să scriu datorită faptului că citesc permanent materialele publicate de dvs.

Redacția îi răspunde:

– Auzim pentru prima oară că revista noastră produce calamități.

Urzica, nr. 768/1989

SCRIITORII ȘI PARTIDUL

Destinatarul de fațadă

(Urmare din pag. I)

Nu s-a aflat niciodată unde, în ce cabinet, și cine a luat de fapt această hotărâre, atât de grea de consecințe, prin care, în definitiv, regimul îi recunoștea, îi atesta năbădăiosului poet calitatea de primejdios opozant politic. Excluderea din partid a fost urmată, la scurtă vreme, de concediere, după care, al treilea și ultimul act al oficializării statutului său de dizident, Mircea Dinescu a fost pus sub supravegherea publică și permanentă a unor agenți ai Securității, consemnat la domiciliu și lipsit de dreptul de a fi vizitat de colegi, prieteni, cunoștințe.

Darea lui afară din redacția României literare fusese prin urmare doar o verigă dintr-un șir de măsuri, și încă una administrativă, nici politică, nici polițienească. Singura însă cu autor cunoscut, chiar dacă nu și real. Ca și secretarul comitetului de partid al sectorului bucureștean pe teritoriul căruia se găsea redacția României literare, ca și ofițerul în subordinea căruia se aflau agenții ce aveau misiunea să-l supravegheze și să-l izoleze pe Dinescu, președintele Uniunii Scriitorilor nu fusese decât executantul docil al unui segment dintr-un plan nu se știe de cine și unde conceput.

Să te adresezi președintelui Uniunii Scriitorilor era însă, desigur, cu totul altceva decât să trimiți răvașe contestatare obscurului prim-secretar de la comitetul de partid al unui sector din București ori vreunui la fel de obscur general de Securitate, asta presupunînd că i-ar fi trecut cuiva prin cap să protesteze împotriva excluderii lui Mircea Dinescu din PCR ori împotriva plantării de gardieni în civil la poarta locuinței lui.

Cu atât mai mult cu cât Dumitru Radu Popescu era un scriitor adevărat, un scriitor foarte bun. Poate chiar cel mai bun ca scriitor dintre cei șase președinți pe care i-a avut Uniunea Scriitorilor în perioada comunistă. Predecesorii lui dintre 1949, anul când Uniunea s-a reorganizat după model sovietic, și 1981, când fusese numit președinte, fuseseră Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Demostene Botez, Virgil Teodorescu și George Macovescu. Două, cel puțin două, dintre romanele lui Dumitru Radu Popescu (F, 1969 și Vânătoare regală, 1973) sunt printre cele mai puternice opere din proza românească postbelică despre dezastrele și crimele comuniste. Când, într-o emisiune a Europei Libere din primăvara anului 1989, Monica Lovinescu i-a reproșat vehement lui Dumitru Radu Popescu nesolidarizarea cu Mircea Dinescu, a făcut-o reamintindu-i caustic un lung șir de fraze incendiare extrase din aceste romane.

Este totuși greu de presupus, chiar imposibil, că scriitorii autori ai misivelor protestatare din primăvara anului 1989 îl făcuseră pe Dumitru Radu Popescu destinatarul privilegiat al corespondenței lor de obidiți și revoltați în virtutea prestigiului literar al acestuia sau pentru că și-ar fi imaginat că îi se va alătura. Adevăratul avantaj pe care îl prezenta președintele Uniunii Scriitorilor pare să fi fost unul așa-zicând poștal. Nu s-a știut nici atunci, nu s-a știut nici imediat după căderea regimului comunist, nu se știe nici astăzi cum i-au fost transmise ori trimise aceste scrisori. I-au fost înmânate ?! I-au fost expediate prin poștă, simplu, recomandat, cu confirmare de primire ?! Sau va fi aflat și Dumitru Radu Popescu de ele ca toată lumea, de la Europa Liberă, unde invariabil au ajuns toate aceste scrisori, deși el era singurul lor destinatar?!

Și-apoi, există undeva originalele acestor epistole ?! Sigur pare a fi că nu sunt în arhivele Uniunii, despre care se zice că ar fi fost arse. De cine și când, nu se știe. Fapt e însă că pe la începutul anilor '90 un fost magazioner la Uniunea Scriitorilor publica prin gazete diverse documente ce proveneau din arhivele Uniunii. Era dovada incontestabilă a furtului, dar niciunul dintre cei care i-au urmat lui Dumitru Radu Popescu în funcția de președinte al Uniunii nu s-a emoționat. E drept că fostul magazioner, poetul veleitar Cornel Brahaș, ajunsese și el vicepreședintele unui important partid între timp dispărut (PUNR). A fost și deputat în legislatura 1992-1996, apoi lider al unei formațiuni numite Partidul Dreapta Românească. Pe la sfârșitul anilor '90 un ziar bucureștean menționa că fostului magazioner devenit personalitate politică îi plăcea „să chefuiască pe muzică" și că se ducea „cu un taraf de lăutari" pe terasa Muzeului Literaturii Române, unde petrecea până în zori, tulburând somnul cetățenilor din cartier. S-a sinucis ca Hemingway cu o pușcă de vânătoare, în 2005, după gazete fiindcă n-ar mai fi putut suporta durerile provocate de o teribilă arterită. Pare destinul unui personaj din romanele lui Dumitru Radu Popescu.

Mircea IORGULESCU

RESTITUIRI

Stenograma şedinţei de lucru cu Comisiile de pregătire a documentelor pentru Congresul al XIV-lea al PCR

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Tov. Ioan Totu: Capitolul XI este cu situația internațională. De fapt sunt capitolele pe problemele care vor fi abordate, urmând să fie concretizate ulterior. Ele ridică toate problemele cu dezarmarea, cu Europa unită, toată concepția Dumneavoastră. Aici sunt puse așa, în mare, dar ele vor fi concretizate.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Noi aici trebuie să punem lucrurile cu foarte multă claritate, pentru a răspunde și celor din țările socialiste care vor o piață unică și consideră că de acum aceasta este problema fundamentală, dar să răspundem și concepției Pieții comune ca atare, privind realizarea așa-zis a concepției Europei unite occidentale. Trebuie să formulăm în așa fel ca să răspundem și tezei lui Gorbaciov a „căminului comun". Într-un cămin comun trebuie să fie un șir de familii. Sigur, el se gândește să fie ei șefii, dar noi dorim ca fiecare popor să-și aibă căminul său, vrem o Europă a căminelor independente și libere, nu a căminului comun.

Tov. Gheorghe Rădulescu: O Europă a căminelor naționale.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Vrem o Europă unită a țărilor independente. De Gaulle a spus așa „O Europă a patriilor, a țărilor independente".

De fapt, aceasta este o formă nouă și s-ar părea și mai simplă și îi încântă pe naivi sau pe proști, dar este o formă nouă a tezei sovietice a suveranității limitate – și trebuie s-o demascăm ca atare.

Tov. Elena Ceaușescu: Aceasta este, de fapt, la bază.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Cum se spunea în trecut, ceea ce propun ei, este un cazan comun. Ori, noi dorim că fiecare gospodărie să fie independentă. Sigur, facem o serie de mâncăruri la fel, dar le mănâncă fiecare și își are fiecare gospodăria lui.

Dar ei nici nu gândesc altfel. De fapt, în Piața Comună, Germania, Franța și Anglia doresc să-și realizeze obiectivele lor de dominație în Europa și fiecare speră că în felul acesta își va putea realiza dorința.

Tov. Elena Ceaușescu: Dar nu va ieși nimic.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Bineînțeles, nu va ieși nimic.

Tov. Elena Ceaușescu: Sunt încercări.

Tov. Nicolae Ceaușescu: De fapt, dacă îl luăm pe Marx și pe urmă pe Lenin, amândoi – dar, sigur, fiecare pe rând – au combătut acest lucru, pentru că ideea aceasta a Europei unite și este nouă – și amândoi au combătut aceste teze. Este numai pusă acum altfel, adică „aceeași Mărie, cu altă pălărie", însă scopul este același, a dominației monopolurilor.

Însă aceasta o s-o vedem atunci când o să ne așezăm să formulăm la principii.

Mai aveți ceva de spus?

Atunci să începă să se lucreze și în mod concret va trebui ca tovarășii care au început să lucreze, să și consulte.

Tov. Manea Mănescu: În momentul în care avem gata un capitol, îl dăm tovarășilor de profil din componența comisiei.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Și grupului de coordonare.

Tov.Manea Mănescu: Până când definim se lucrează în etape.

Tov. Elena Ceaușescu: Trebuie să se lucreze și pe ramuri.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Pe ramuri avem, dar în 2-3 zile să facem aceasta și să trimitem și județelor, ca să se apuce de lucru județele, întreprinderile centrale și ministerele.

Sigur, cu ministerele avem programele de modernizare, unde intră toate – dar să prezinte fiecare cum vede dezvoltarea.

Tov. Manea Mănescu: Înainte de a ajunge la Dumneavoastră, fiecare capitol trebuie să fie văzut de tovarășii din profil.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Mie mi le prezentați permanent.

Tov. Manea Mănescu: La Dumneavoastră o să venim în mod curent. Cum avem gata un capitol, imediat vi-l prezentăm – dar trebuie să îl vadă înainte și ceilalți tovarăși, ca să nu vină la ședință și să înceapă să facă observații, pentru că abia atunci văd materialul pentru prima dată.

Tov. Nicolae Ceaușescu: În 2-3 zile trebuie să avem gata forma aceasta.

Tov. Silviu Curticeanu: Județul, orașul, comuna și centralele.

Tov. Elena Ceaușescu: Cu indicatorii care sunt.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Trebuie să se așeze la lucru să-și organizeze activitatea.

Pentru că suntem aici, înseamnă că duminică se va lucra.

Tov. Constantin Dăscălescu: Așa am discutat cu toată lumea – deși este Paștele.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu este nici un Paște. Este o duminică, la fel ca toate duminicile!

Pentru ziua de 1 Mai, în afară de locurile de muncă cu foc continuu, unde se va lucra, în rest trebuie luate măsuri foarte serioase de organizare, de ordine, iar în ziua de 2 Mai în general trebuie să se lucreze.

Tov. Elena Ceaușescu: Cei care au de lucru.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, în agricultură întotdeauna s-a lucrat și trebuie să se facă întreținerea culturilor.

Tov.Elena Ceaușescu: Trebuie ca județele și toată lumea să fie anunțată despre ceea ce am stabilit.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să se anunțe în seara aceasta.

Mai sunt alte probleme?

Tov. Elena Ceaușescu: Colaborăm și cu județele, nu numai cu ministerele.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Noi trebuie să facem lista tuturor programelor pe care le avem cu modernizarea la ministere.

Tov. Silviu Curticeanu: Sunt 360 și ceva de programe. Sunt programele care au stat la baza cincinalului, pe ramuri și subramuri.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Bun. Acum ridicăm ședința.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dos. nr. 26/1989

ROMÂNIA – BULGARIA 1-0, ÎN PRELIMINARIILE CM 1990

O partidă-cheie pentru „Italia '90". Astfel a fost catalogată de presa vremii confruntarea dintre primele reprezentative ale României și Bulgariei, de la jumătatea lunii mai a anului de grație 1989, din preliminariile Campionatului Mondial. „Echipa României, dacă va reedita partida de la Sofia, și-ar păstra șansele intacte. Și vrem să credem că după meciul de la Atena, mai puțin «legat» ca ansamblu, tricolorii își vor da seama că această întâlnire cu Bulgaria e la fel de importantă ca și turul sau returul partidei cu Danemarca, pentru simplul fapt că de rezultatul ei depinde întreaga încărcătură psihică a toamnei", nota cotidianul Sportul.

Foarte important pentru tricolori, jocul de la București nu mai avea însă nici o încărcătură pentru vecinii de la sud de Dunăre, ieșiți deja din cărțile calificării. Mărturie în acest sens a stat decizia selecționerului Bulgariei, Dimităr Penev, aceea de a veni la București cu o cu totul altă echipă față de cea care pierdea la Sofia cu Danemarca. „Am deplasat o echipă remaniată la București. Subliniez că din formația prezentată în partida cu Danemarca au mai rămas, pentru meciul cu România, doar trei jucători: Vâlov, Docev și Stoicikov", spunea Penev în avancronica întâlnirii. Unul dintre jurnaliștii din țara vecină a ținut totuși să-i avertizeze pe elevii lui Emeric Ienei: „Echipa Bulgariei nu este dispusă să facă un joc de apărare, dovadă și faptul că jucătorii cei mai valoroși și cei mai tineri sunt în linia de atac: Kostadinov – 21 de ani, iar Stoicikov, remarcat în ultimele partide internaționale și, mai ales, în cele cu FC Barcelona, are 22 de ani".

Marius Lăcătuș (la minge) nu s-a lipit de gol în „dubla" cu Bulgaria FOTO: Revista SPORT

A doua zi, în fața a 15.000 de spectatori, tricolorii și-au respectat blazonul și nu le-au dat nici o șansă bulgarilor, pe care, cel puțin în prima repriză, i-au dominat categoric. Rând pe rând însă, Hagi, Gică Popescu, Cămătaru, Mateuț, Rednic și Lăcătuș nu l-au putut învinge pe portarul Vâlov. Asediul total la poarta bulgarilor avea totuși să dea roade până la pauză. „Vine (totuși!) și golul în min. 35: Hagi e faultat pe dreapta, Lăcătuș execută înalt lovitura și Gh. Popescu, proiectat spre minge deasupra tuturor jucătorilor din careul supraaglomerat al oaspeților, trimite în stânga lui Vâlov, în plasă", a descris Sportul, cu lux de amănunte, faza în urma căreia România avea să deschidă scorul. În partea secundă, ceva mai anostă decât prima, Hagi și compania au păstrat inițiativa, însă fără să mai reușească să finalizeze vreo ocazie, în vreme ce bulgarii au ales să riposteze pe contraatac, cea mai periculoasă incursiune a lor înregistrându-se în minutul 69, când Stoicikov, bine servit de Kostadinov, a nimerit transversala porții lui Stelea. S-a terminat 1-0, rezultat care menținea România în cursa pentru calificare înaintea „dublei" decisive cu Danemarca.

„În prima repriză am jucat mai bine. Apoi, cam la un sfert de oră după pauză ne-am «tăiat», cum se spune la fotbal. Important este că am câștigat. E o performanță să câștigi trei puncte din patru, cum s-a întâmplat în această primăvară, când nu ne-a prea mers jocul", a declarat, la vremea respectivă, fundașul Ștefan Iovan, actualul antrenor secund al naționalei. „Nu credeam că va fi chiar atât de greu. Bulgarii au făcut, zic eu, antijoc. Au abundat faulturile. Cele două puncte recompensează efectiv echipa mai bună", a spus Cornel Drăgușin. „Am câștigat. Asta-i tot!", a conchis Hagi. „Am întâlnit o echipă perfect motivată dintr-un punct de vedere: cel care vizează regruparea. Am jucat destul de bine în prima repriză, dar am ratat enorm. Asta a dat curaj oaspeților. Cu alte cuvinte, le-am împrumutat din dezinvoltura care ar fi trebuit să ne aparțină. Sper să încheiem cu bine această campanie", a opinat Ienei. „Mi-au plăcut la dumneavoastră fundașul Iovan și libero-ul Rednic, care au știut să «țină» în final, când contraatacurile noastre deveniseră mai ascuțite", a remarcat Penev.

Marius MIHALCEA

CLASAMENT

1. România	4	3	1	0	7-1	7p
2. Danemarca	4	2	2	0	11-3	6p
3. Grecia	4	0	2	2	2-11	2p
4. Bulgaria	4	0	1	3	2-7	1p

România – Bulgaria 1-0

Stadion: Steaua; teren foarte bun, timp călduros; spectatori – cica 15.000; Șuturi: 15-4 (pe poartă: 6-2); Cornere: 17-1. A marcat: Gheorghe Popescu (min. 35).

ROMÂNIA: Stelea – Iovan, Bumbescu, Rednic, Rotariu – Sabău (min. 83 Ilie Dumitrescu), Gh. Popescu, Mateuț (min. 64 Klein), Hagi – Lăcătuș, Cămătaru.

BULGARIA: Vâlov (min. 46 Doncev) – Doncev, Ivanov, D. Mladenov, Vasev – Bakalov, Tencev, Balakov, St. Mladenov – Kostadinov, Stoicikov.

A arbitrat: S. Husainov (URSS)

Cartonașe galbene: Lăcătuș, Kostadinov

Statul evreu, la a 41-a aniversare

Yosef Govrin, ambasadorul Israelului în România, și personalul misiunii încheiau duminică, 14 mai, o săptămână densă. Luni, 8 mai, cu prilejul celei de-a 41-a aniversări a proclamării independenței statului Israel, Institutul pentru Relații Culturale cu Străinătatea a organizat, în prezența ambasadorului Govrin, o „manifestare". Au participat „o serie de personalități ale mediului academic și diplomatic", se spunea într-o depeșă Agerpres. Miercuri, Yosef Govrin oferea o recepție.

În anul 1948, la Tel Aviv, Ben Gurion proclama independența evreilor din Palestina și crearea statului Israel. Entitatea statală anunțată în acea zi s-a aflat de la început sub semnul deosebitului și, după unele opinii, chiar al miracolului. De două milenii, evreii, „poporul lui Israel", unul dintre cele mai vechi din câte a cunoscut istoria omenirii, trăiau risipiți în cele patru zări. În anii celui de-al doilea război mondial, în împrejurări tragice, și-au pierdut viața mai multe milioane de evrei. După calendarul evreiesc, anunțul a fost făcut în cea de-a cincea zi a lunii Iyyar, care a corespuns în 1948 datei de 14 mai din calendarul gregorian. De atunci, în ce-a de-a cincea zi a lunii Iyyar, evreii sărbătoresc Ziua Independenței (Yom Ha'atzmaut în ebraică), după un ceremonial aparte. Dar, în țările care măsoară timpul după calendarul gregorian, aniversarea Israelului nu se face în fiecare an la aceeași dată. Bunăoară, anul acesta, 5 Iyyar a corespuns datei de 29 aprilie, iar în 1989 – celei de 10 mai.

Deși complexe, influențate de conjunctura internațională și de particularitățile interne, relațiile României cu Israelul fuseseră bune și foarte bune de-a lungul timpului. Dintr-o sumedenie de motive, la finele anilor '80, între cele două state apăruseră diferențe sensibile de optică în privința unor chestiuni ținând de agenda internațională ori strict de relația bilaterală. Răceala dintre București și Ierusalim s-a răsfrânt inclusiv asupra ceremoniilor ținute la București în preajma zilei naționale a Israelului. Memoriile ambasadorului Yosef Govrin, recent publicate în limba română (Relațiile israelo-române la sfârșitul epocii Ceaușescu. Din însemnările ambasadorului Israelului în România. Traducere din ebraică de Carol Bines, Cluj, Editura Efes, 2007), ne ajută să trecem dincolo de comunicatele seci ale agenției de presă și ne conduc în culisele pregătirilor.

„De mulți ani s-a înrădăcinat o tradiție, încă înainte de venirea mea în România, ne introduce ambasadorul Govrin în atmosferă, după care autoritățile românești permiteau ambasadorului nostru la București să apară la Televiziune de Ziua Independenței, într-o scurtă cuvântare care trecea în revistă realizările țării noastre, urmată de proiectarea unui film scurt israelian și cu muzică de fond. Discursul era transmis concomitent și la radio. În anii care au precedat venirea mea, ambasadorii noștri au fost nevoiți să audă la Ministerul de Externe Român când se apropia sărbătoarea Zilei Independenței că, în conformitate cu principiul reciprocității, nu aveau dreptul să apară la televiziune, întrucât noi nu acordăm același drept ambasadorului român în Israel. Am argumentat că televiziunea israeliană nu acordă niciodată spațiu în transmisiile ei unor programe speciale de «sărbători naționale» și că, în schimb, «Kol Israel» (Vocea Israelului) organizează un program special cu ocazia sărbătorii naționale a statelor reprezentate în țară și care o doresc. Autoritățile românești s-au convins în cele din urmă de acest argument și în ultima clipă au permis ambasadorilor noștri să apară la televiziune.

În 1985, după Ziua Independenței, Departamentul Protocolului din Ministerul de Externe Român a difuzat o circulară Șefilor Reprezentanțelor Diplomatice din București, anunțându-i despre anularea obiceiului de până atunci, de a permite oricăruia dintre ei care dorește să apară la televiziune, în afară de cazurile în care există reciprocitate în acest subiect. Fără să menționeze în circulară, cauza acestei hotărâri era reducerea bruscă – din motive de economie – a orelor de transmisie la televiziunea română la două ore pe zi.

În 1986, când am început să facem pregătiri pentru programul Zilei Independenței, reprezentanți ai Televiziunii au repetat în fața consilierului Ambasadei Meirom «principiul reciprocității» și, când am indicat unele devieri ale lor cum ar fi apariția OEP-ului la televiziune, mi s-a spus că Ministerul de Externe român trebuie să decidă în această chestiune. (...) În anii următori misiunii mele în România, mi s-a permis să țin o cuvântare la Radioul român de Ziua Independenței Statului Israel, cu o trecere în revistă lungă despre politica Israelului și realizările sale, care dura jumătate de oră! În afară de asta, s-a transmis la televiziune, parțial, în locul discursului ambasadorului, Adunarea festivă în cinstea Zilei Independenței organizată sub auspiciile Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea. Acesta a fost genul de compromis obținut între mine și Ministerul de Externe român, care concorda cu «principiul reciprocității».

În paralel cu Adunarea festivă care avea loc în fiecare an în Israel cu prilejul Zilei Naționale, la inițiativa Ligii de Prietenie Israel-România și a Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea se organiza o Adunare festivă, la care cuvântarea principală era ținută de o personalitate românească, ce prezenta în general în mod pozitiv Israelul (în 1989 a vorbit Ruse Nedelea, corespondent de radio, întors dintr-o vizită în Israel), însoțită de un film scurt pe care ambasadorul nostru îl punea la dispoziția organizatorilor. Se obișnuia trecerea în revistă a evenimentului în mass-media românească, împreună cu felicitările pe care președintele României și primul ministru le transmiteau președintelui Israelului și primului ministru."

Cristina DIAC

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea pentru Administrarea Clădirilor, cu sediul în strada Alexandru Sahia nr. 16, încadrează ingineri și tehnicieni constructori cu vechime minimă zece ani, șoferi categoria B, C, D și E, mecanic utilaje construcții categoria 3, zidari, hidroizolatori. Relații suplimentare, la sediul întreprinderii.

Insitutul de Biologie și Nutriție Animală, Șoseaua București – Ploiești, kilometrul 18, încadrează de urgență, prin concurs, în conformitate cu prevederile Legii 12/1971: 2 mașiniști programatori, 1 primitor distribuitor. Relații suplimentare la sediul întreprinderii.

Căutăm persoană vârstnică pentru menaj. Așteptăm provincia.

Căutăm persoană pentru ajutor menaj. Oferim locuință plus retribuție.

VÂNZĂRI

Vând apartament două camere, dependințe, două terase, încălzire păcură în vilă, garsonieră spațioasă, încălzire păcură sau gaze sobă, perimetrul Dorobanți.

Vând Lada 1200. Aștept provincia și telefon după ora 17:00.

Vând sufragerie Chipendalle lucrată la comandă și alte piese de mobilă.

Vând Dacia 1310, culoare gri metalizat, Vatra Dornei.

Vând motor tăiat lemne, drujbă.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr jenți Lada 1500 din metal aliaj ușor, model original.

Cumpăr Deck Akai GFX 71 amplificator, egalizator, video stereo original.

Vând Ikoflex Rolleiflex, formate 6x6, 6x9, accesorii Perttacon SIX, miner blitz, operator vechi, colecție foto.

tv 14 mai 1989

11:30 Lumea copiilor
Învățătura – înaltă îndatorire patriotică. Reportaj
Performerii „Daciadei". Clubul sportiv școlar „Aripi" din Pitești, deținător al unor titluri de campion în competiția națională „Daciada"
„Porni Luceafărul"... Rubrică în serial prilejuită de comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu. Copii sănătoși – copii frumoși. Reportaj
Șoimii patriei: Ce știm despre flori? Rubrică de educație materialist-științifică. Desene animate: Roby și Boby. Ultimul episod. Redactor Dana Opriță
Telefilmoteca de ghiozdan
Cei șase urși și clovnul Cybulka
Producție a studiourilor din RS Cehoslovacă. Premieră tv. Cu: Lubomir Lipsky, Jiri Sovak, Milos Kopecky. Regia Oldich Lipsky. Episodul 2
12:25 Sub tricolor, la datorie!
Armata – participantă activă la edificarea socialistă a patriei. Secvențe de pe un șantier de irigații
Gata pentru apărarea patriei. Reportaj de la finala pe țară a Complexului aplicativ-militar al tinerilor din detașamentele de pregătire pentru apărarea patriei Prezențe ostășești în Festivalul național „Cântarea României". Formația Albatrosul a ostașilor marinari. Redactor maior Valeriu Pricină
12:40 Viața satului. Actualitatea în agricultură. Cezeni – Olt – o școală a recoltelor de vârf. Noutăți din știința și practica agricolă. Redactor Gheorghe Verman
13:00 Telex
13:05 Album duminical. Concert de prânz. Primăvara unui cartier bucureștean: Grozăvești. Reportaj de Smaranda Jelescu. Țară cu nume de dor. Moment poetic. Un cer de soare. Melodii cu: Mihai Constantinescu, Liliana și Mihai Elekeș. Desene animate. Melodii instrumentale cu Adrian Iliescu. Pagini antologice din umorul românesc. Ilustrate muzicale din țară. Telesport. Din cununa cântecului românesc. Muzică populară. Mari comici ai ecranului. Caleidoscop muzical cu: Corina Chiriac, Ionel Voineag și Marcel Dragomir. Secvența telespectatorului. Redactorii ediției: Gh. Marian, Ovidiu Dumitru
15:00 Închiderea programului
19:00 Telejurnal
19:20 Cântarea României. Omagiul țării conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România și Consiliul Național al Organizației Pionierilor. Redactori: Mihai Tatulici, Petre Magdin. Regia artistică Luminița Dumitrescu
20:20 Film artistic. Poveste de dragoste
21:50 Telejurnal
22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost în general frumoasă. Cu totul izolat au căzut averse de ploaie, însoțite de descărcări electrice la deal, la munte și în sud-vestul țării. În aceleași zone, vântul a bătut slab până la moderat, mai ales în cursul nopții și dimineții.

Temperaturile maxime au fost cuprinse între 18 și 28 de grade Celsius, iar minima nopții a oscilat între 7 și 17 grade Celsius.

În Capitală, vremea a fost frumoasă, cu cerul degajat. Temperatura maximă a urcat până la 26 de grade, iar minima nocturnă a fost cuprinsă între 14 și 16 grade.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Un ascensor numit dorință

Priviți înălțimea semeață a unui bloc cu 11 niveluri și imaginați-vă ce implicații are pentru locatarii de la etajele superioare lipsa unui ascensor în această construcție destinată confortului și bunei conviețuiri. Să urci și să cobori zilnic câteva sute de trepte, ca într-o veritabilă ascensiune montană, nu este o întreprindere la îndemâna oricui, cu atât mai mult cu cât la etajele superioare se află cel puțin un bătrân ori un copil. Și, totuși, în această situație se află blocul 1D, din Str. Cișmelei nr. 1, inactivitatea ascensorului împlinind respectabila vârstă de un trimestru. Cauza o constituie, veți vedea pe parcursul anchetei noastre, modul birocratic, defectuos, lipsit de spirit de răspundere cu care o serie de lucrători din două unități direct răspunzătoare de buna funcționare a ascensoarelor: secția de ascensoare a IJPIPS (șef secție – ing. Stan Ștefan) și compartimentul similar al ICRAL Constanța (în acest caz, responsabilul tehnic autorizat, Simion Stratievski) am tratat rezolvarea acestui caz. Dar să derulăm faptele. La începutul lunii ianuarie, ne spune ing. Gheorghe Ionel, locatar al acestui bloc, ascensorul de la scara A s-a defectat. Nu dintr-o exploatare necorespunzătoare, ci din cauza uzurii intervenite în timpul îndelungat de funcționare. Solicitat, un specialist de la atelierul service ascensoare al IJPIPS Constanța se deplasează la fața locului și constată că este nevoie să schimbe o piesă în valoare de aproximativ 2.000 de lei, respectiv, coroana melcată de la troliu. De aici încep războiul hârtiilor și lupta celor 46 de familii cu... birocrația. În prima fază, locatarii se adresează secției de specialitate a IJPIPS, care își declină competența și, prin adresa nr. 3.656, informează ICRAL: „Reparația nu face obiectul contractului de întreținere încheiat cu întreprinderea noastră". Ce fac locatarii în continuare? Se adresează, așa cum este firesc, ICRAL Constanța, care, la rândul său, îi pasează la IJPIPS, expediind acesteia o altă adresă (nr. 2.068), în care precizează, printre altele: „... Aveți sarcina să reparați și să puneți în funcțiune ascensorul...". Apoi, cei care au trimis adresa ridică indiferenți din umeri, prevalându-se de prevederile contractului nr. 102 din 11 decembrie 1987, în baza căruia mai trimit o adresă, din care reținem: „... Conform contract 102 și divergenței cu care a fost semnat contractul vă informăm că ICRAL nu are nici o obligație în repararea ascensorului de la blocul 1D, scara A...", scrisoare semnată de contabilul-șef al ICRAL, tovarășul Stavru Bonciu. Total derutați, locatarii blocului sus-amintit nu mai știu ce să facă și se adresează redacției, solicitând sprijinul.

Firesc, în temeiul Legii presei, ne adresăm celor două unități pentru a lămuri lucrurile și, în primă fază, stăm de vorbă cu ing. Stan Ștefan, aflând că, în conformitate cu contractul încheiat între ICRAL și IJPIPS, la 1 ianuarie 1989, în articolul 2 se precizează că orice lucrare în afară de întreținere se execută în baza comenzii beneficiarului, cu acceptul prestatorului, lucrarea efectuând-o IJPIPS. Pentru reparații capitale și modernizări, lucrările urmează a fi făcute de o întreprindere specializată. Ce spune ICRAL-ul, prin persoana tehnicianului Simion Stratievski? „Într-adevăr, există un contract cu sarcini concrete, atât pentru IJPIPS, cât și pentru ICRAL, dar la care noi am anexat o divergență, în care se precizează: în cadrul întreținerii complete se execută următoarele lucrări: revizie tehnică curentă, ridicarea deranjamentelor, reparații accidentale, revizii generale conform PTR 2/1982, colecția ISCIR". Ce precizează articolul 285 din susnumita colecție: „Revizia generală constă în examinarea ascensorului și din remedierea deficiențelor constatate". Deci, sarcina reparării revine IJPIPS. De altfel, prin aceeași divergență, ICRAL și-a luat măsura să precizeze că, prin întreținere completă, în abonament, prestatorul își ia obligația de a menține în bune condiții funcționarea ascensoarelor prin efectuarea operațiunilor prevăzute în art. 2, inclusiv materialele și înlocuirile de piese necesare acestor lucrări. Până aici totul este aparent bine, cu o singură remarcă: divergența este semnată doar de ICRAL. Așadar, un autentic război între hârtii și birocrație. Cert este că ascensorul de la blocul 1D, scara A, din Str. Cișmelei nr. 1 nu funcționează și locatarii nu mai știu cui să se adreseze...

Liviu BRUCKNER
Dobrogea Nouă, jud. Constanța, nr. 12.608 din 1989

amintiri

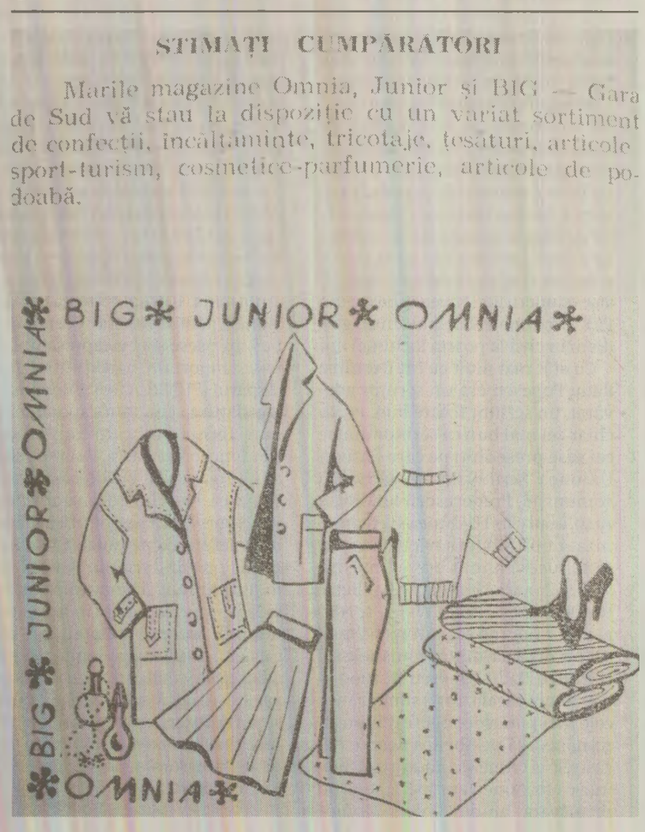

Noematice

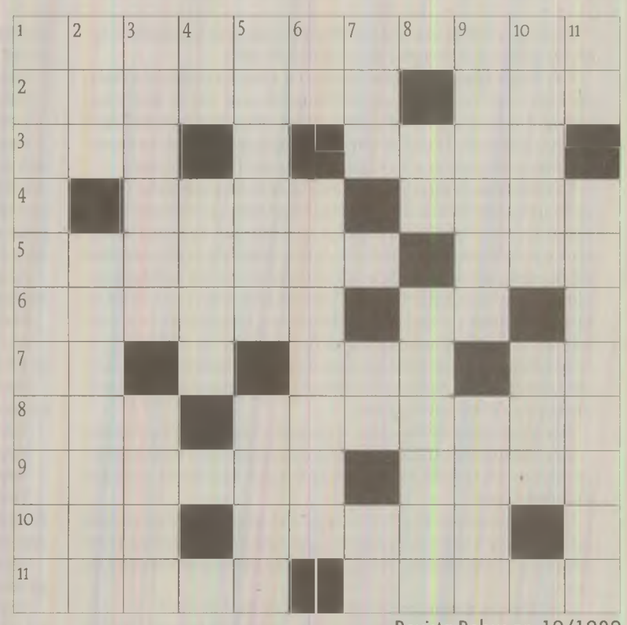

Revista Rebus nr. 19/1989

ORIZONTAL: 1) Răsunătoare fapte de arme. 2) Hop și el – Gen de cafea în care... nu se poate ghici. 3) Linie de foc – Cercul bijutierilor. 4) Un fel de a candida la alegeri – Specie de fazan. 5) Intrate în grup – Scurtcircuit. 6) Servesc masa – Sesiune la ASE 7) Ultimele litere din alfabet! – Specialități de casă românească – Carte... mică. 8) Refrenul autumnal al unui veșnic trubadur – Supercampioane la viteză. 9) Tragere cu mașina pe margine – Document din arhivele statului. 10) Tehnică de război introdusă într-o unitate... militară! – Astea îți încurcă toate socotelile. 11) Masă câmpenească – Nu are poftă de mâncare.

VERTICAL: 1) Locuri de întâlnire. 2) Mâncare de pasăre – Intră-n pielea altora (fem.). 3) Cuvânt de taină – O bară... trasă la poartă. 4) Sluj în picioare! – Verb după... clocit. 5) Postul mare la musulmani (od.) – Una care se simte bine la masă. 6) Extrase din ocnă! – Cameră mare de serviciu. 7) Marcanți la serviciu – Plin de sens! – Tip de corp solid. 8) Secat de năduf! – Soluție de lipit. 9) Obișnuite cu munca – Un om rău văzut. 10) Stație pe canal – Schiori în finală la... coborâre! 11) Sunt de râs! – Ținut la căldură.

Scinteia
JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Director: Marius Tucă **Editori:** Lavinia Betea (șef secție Istorie recentă), Cristina Diac, Florin Mihai, Ilarion Țiu, Alexandra Zotta (redactori secția Istorie recentă) **Design:** Petruța Brulea **Redacția:** Dr Petre Opriș, Mircea Iorgulescu, Alina Ramona Anghel, Paula Anastasia Tudor, Veronica Bectaș, Marius Mihalcea, Eliza Dumitrescu, Adela Cristina Teodorescu, Roxana Vintilă **Fotografii:** AGERPRES **Ilustrație:** Mihai Stănescu **Telefon:** 021 318 20 37 **e-mail:** istorie.recenta@jurnalul.ro
Layout: Claudia Mițoi **Procesare imagine:** Ileana Caloteasa, Robert Tătaru, Răzvan Tucă **Corectură:** Corina Ialgoczi, Daniela Ionescu, Emanuela Bargan, Mihaela Coaje **Tiparul executat la:** Tipografia INTACT

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES
Agerpres Agenția Națională de Presă AGERPRES